

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت
دفتر آموزش و ارتقای سلامت

مبانی نیازسنجی سلامت جامعه

برنامه ملی نیازسنجی سلامت جامعه

دکتر منصور شیری
دکتر محمدرضا کریمی

۱۳۹۶

مراحل برنامه ریزی

۱- نیازسنجی: شناسایی نیازها

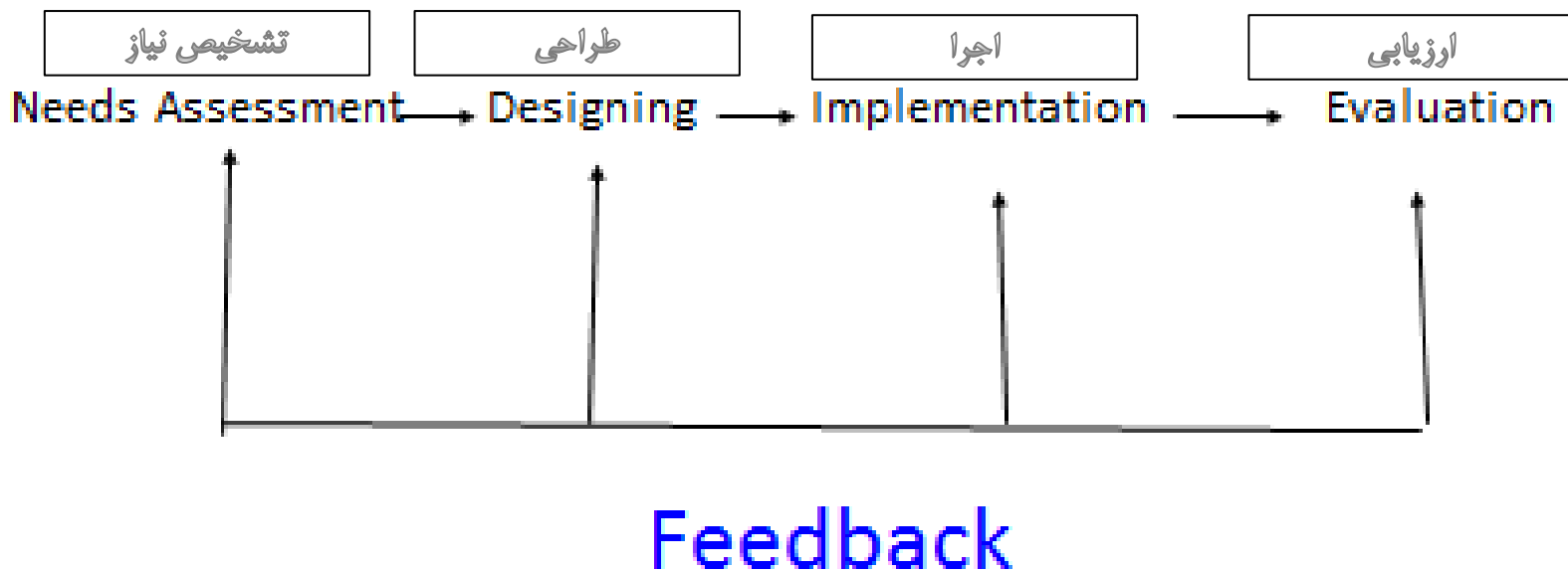
۲- هدف گذاری: تعیین اهداف و اولویت بندی آنها

۳- پیش نگری: پیش بینی منابع و امکانات لازم

۴- اجرای برنامه: تعیین نقش کارکنان، ایجاد انگیزه، آموزش کارکنان، سازماندهی و ارتباطات

۵- ارزشیابی: سنجش میزان دستیابی به اهداف

نیازسنجی ابزاری است جهت طراحی برنامه ها (WHO)

واژه ها

نیاز

- نیاز کمبود چیزی است که مورد احتیاج یا مطلوب یا مفید است.
- نیاز الزامات فیزیولوژیک و روانی و زیستی برای سالم بودن و سالم ماندن موجودات زنده است.
- نیاز تحلیل شکاف یا فاصله وضعیت موجود با وضعیت مطلوب و یا آنچه هست با آنچه باید باشد، است.

ارزیابی

- تعیین ارزش و سبک سنگین کردن یک چیز.
- قضاوت در مورد مقدار، ارزش، کیفیت و کفایت یک چیز.

سلامت

- شرایطی که یک نفر یا یک جامعه بتواند به خوبی کار کند، پیشرفت کند و کامیاب شود.
- برخورداری از آسایش کامل جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی.

واژه ها...

وضعیت سلامت جامعه

- به شرایط سلامت جمعیت که شامل برآورد کیفیت زندگی و عملکرد جسمی و روانی اجتماعی آنهاست، گفته می شود.
- نیازسنجی در واقع یک تمرین بسیار عالی برای سلامت عمومی مبتنی برشواهد است.

نیازسنجی سلامت جامعه فرآیند:

- ارزیابی سلامت جامعه،
- تعیین نیازهای سلامت
- مشخص کردن نیازهایی که برآورده نشده است، می باشد.

واژه ها...

نیازسنجی سلامت جامعه

- درگیر کردن منظم، جمع آوری، تجزیه و تحلیل و تولید اطلاعات در دسترس، در مورد وضعیت سلامت جامعه است.
- چالشی است که سعی می کند بهترین عکس از جامعه را تولید کند.
- تشخیص فاکتورهایی است که سلامت جامعه را تحت تأثیر قرار می دهند و تعیین شواهدی است که به این عوامل اشاره دارند.

اهمیت نیاز سنجی سلامت جامعه

- زیرساخت ارتقاء و پیشرفت در سلامت مردم یک ناحیه است.
- یک ضرورت برای عقد تفاهم بین نظام سلامت و مقامات و فعالان محلی در جهت ارتقای سلامت جامعه است.
- گام اول در فرایند برنامه ریزی برای ارتقای سلامت جامعه است.
- یک معیار ارزیابی برای نظام سلامت یک محل است که آیا فقط به برنامه های ابلاغی می پردازد یا به ضروریات محل هم اهمیت می دهد و بر روی آنها برنامه ریزی می کند.

ضرورت نیازسنجی سلامت جامعه

- محدودیت بودجه ها و به تبع آن مطرح بودن اولویت ها و ضرورت ها و لزوم انتخاب از بین خواسته های گوناگون و نامحدود
- لزوم پیشگیری از شکست برنامه های سلامت به دلیل عدم پذیرش برنامه توسط مجریان درون و بیرون از سازمان و عدم صرفه جویی در وقت و منابع مالی
- متکی بودن برنامه های سلامت به اطلاعات
- ضرورت بهسازی و بازسازی برنامه ریزی سلامت متناسب با تغییرات و تحولات
- توجیه برنامه های سلامت و اخذ اعتبار لازم و بودجه

سؤالاتی که در نیازسنجی باید پاسخ داده شوند

- نقاط قوت جامعه در زمینه سلامتی چیست؟
- دغدغه های سلامت مردم ناحیه چیست؟
- فوریت های سلامت جامعه مورد نظر چیست؟

الزامات نیازسنجی

- نیازسنجی با مردم شروع می شود و حضور مردم در مرحله تعیین راهکارها برای مقابله با نیازها و اجرای این راهکارها نیز تداوم دارد. در واقع نیازسنجی با جامعه انجام می شود نه بر جامعه
- نقش مردم منطقه در نیازسنجی، جلب مشارکت عمومی در جمع آوری اطلاعات، مشخص کردن اولویت های سلامت و مشخص کردن امکانات موجود و مورد نیاز برای مقابله با اولویت ها و نهایتاً برنامه ریزی برای ارتقای سلامت منطقه و اجرای آن است.

الزامات نیازسنجی...

- نیازسنجی یک فرآیند دوره ای چند ساله است. چرا که باید زمانی را برای تیم سازی و بدست آوردن اطلاعات در نظر گرفت. سپس باید مدتی را برای برنامه ریزی و ایجاد زیر ساخت لازم برای اجرایی شدن برنامه در نظر داشت و در نهایت باید وقتی را هم برای اجرای برنامه، ارزیابی مجدد نیازها و پایش برنامه ریزی انجام شده اختصاص داد.
- از طرف دیگر به دلیل تغییرات دائمی در محیط فرایند نیازسنجی باید به طور مداوم انجام شود.

الزامات نیازسنجی...

- در نیازسنجی باید اطلاعات جامع در همه ابعاد و از روش های مختلف و با رعایت ملاحظات فرهنگی گردآوری شود.
- در نیازسنجی باید واقع بین بود و به آینده هم نگاه کرد.
- نیازسنجی مبتنی بر اولویت بندی است.

مراحل نیازسنجی

✓ شناسایی نیاز Need Identification

– تهیه لیست نیاز

✓ نیازسنجی Need Assessment

– تهیه لیست نیازها به همراه اولویت بندی

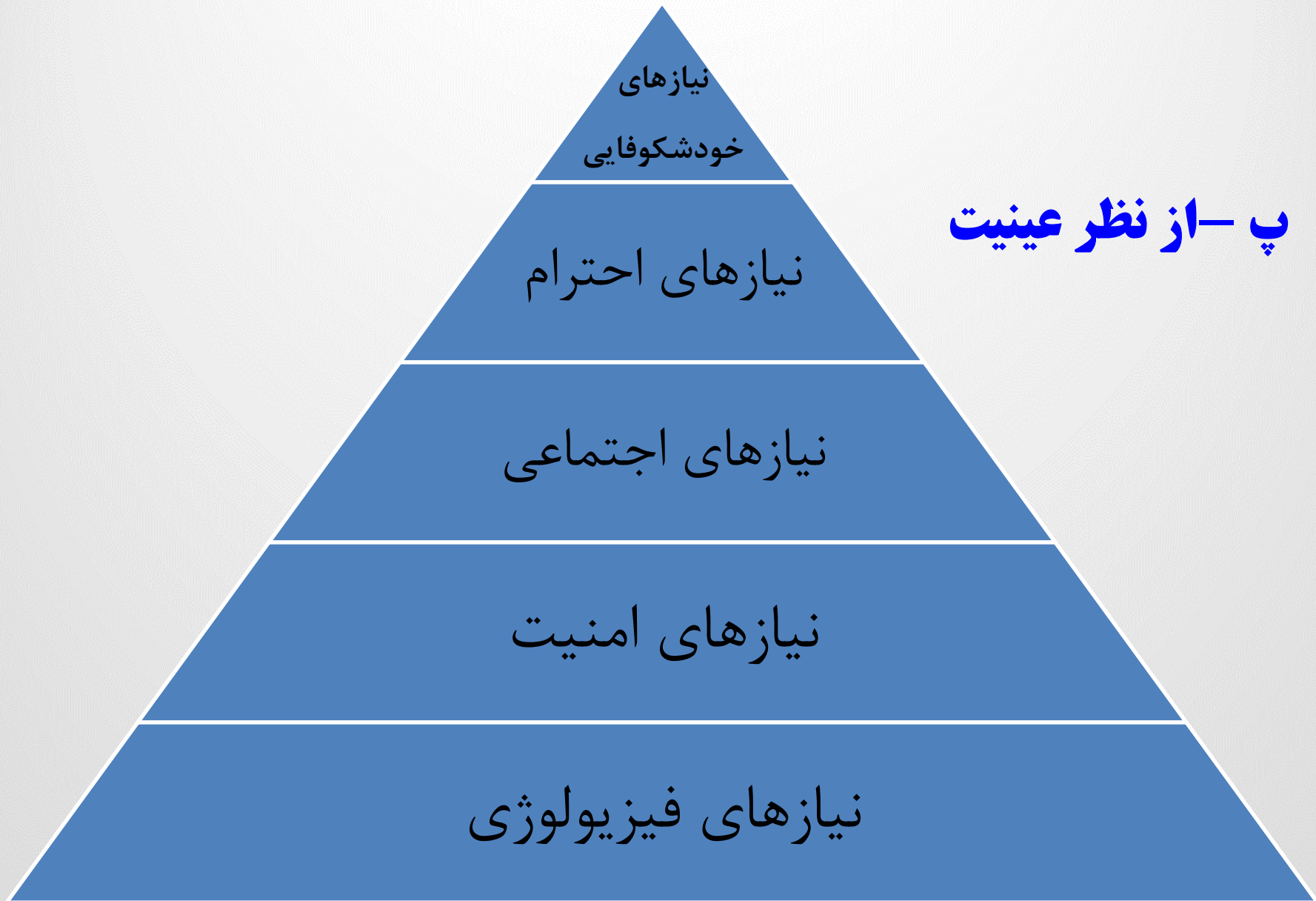
طبقه بندی نیازها

الف- از نظر حوزه و دامنه:

- ۱- نیازهای استاندارد (Standard needs)
- ۲- نیازهای هنجاری (Normative needs)
- ۳- نیازهای مقایسه ای (Comparative needs)

ب- از نظر موقعیت:

- ۱- نیازهای پنهان (Hidden needs)
- ۲- نیازهای احساس شده (Felt needs)
- ۳- نیازهای ابراز شده (Expressed needs)

نیازهای
خودشکوفایی

نیازهای احترام

نیازهای اجتماعی

نیازهای امنیت

نیازهای فیزیولوژی

پ-از نظر عینیت

طبقه بندی اولویت ها

- اگرچه حقایق علمی می تواند در تصمیم گیری برای اولویت ها به ما کمک کند، اما اغلب ارزش های شخصی برنامه ریز و افراد دیگر در برنامه ریزی اهمیت نسبی اولویت ها را تعیین می کنند. بنابراین نتایج، اولویت ها مبتنی بر یک سری مفروضات انسانی است.

بویل، پاتریک جی (برنامه ریزی در فرایند توسعه روش های نوین آموزش بزرگسالان)

مسائل اساسی نیازسنجی

- ❖ اطلاعات حاصل قابل تعمیم به کل نمی باشد.
- ❖ اطلاعات بدست آمده در مدت کوتاهی قابل استناد است.
- ❖ دستیابی به توافق کامل در مورد نیازها امکان پذیر نمی باشد.
- ❖ تعیین مطلوبیت آینده بر اساس اطلاعات فعلی کاملاً درست نمی باشد.

اقدامات پایه ای برای انجام نیازسنجی سلامت جامعه

- گام اول: رسیدن به تعریف مشخص از "نیاز سلامت جامعه"
- گام دوم: بدست آوردن اطلاعات مورد نیاز برای تعیین نیازهای سلامت جامعه
- گام سوم: تجزیه و تحلیل و تفسیر اطلاعات
- گام چهارم: به اشتراک گذاری یافته های نیازسنجی

گام اول: رسیدن به تعریف مشخص از "نیاز سلامت جامعه"

۱- تعریف ما از جامعه چیست؟

? حدود جغرافیایی جامعه مورد نظر چیست؟

? چه افرادی از جامعه گروه های هدف جامعه را نمایندگی می کنند؟

? آیا در نیازسنجی سلامت جامعه کل جمعیت مد نظر است یا گروه خاصی از جمعیت؟

? آیا محیط زندگی مردم، محیط اجتماعی، وضعیت اقتصادی و فرهنگی حاکم بر جامعه هم مد

نظر است؟

گام اول: رسیدن به تعریف مشخص از "نیاز سلامت جامعه"

۲- هدف از نیازسنجی چیست؟

چشم انداز نیازسنجی سلامت جامعه باید بطور واضح مشخص شود به این معنی که:

? فقط بدست آوردن اولویت ها، هدف است یا تجزیه و تحلیل آنها هم مد نظر است؟

? آیا مداخلات بعدی هم می خواهیم داشته باشیم یا خیر؟

? مداخلات احتمالی در چه سطحی خواهد بود آیا صرفاً مداخلات آموزشی خواهد بود یا

اقدامات غیرآموزشی هم مد نظر است؟

گام اول: رسیدن به تعریف مشخص از "نیاز سلامت جامعه"

۳- فرآیند نیاز سنجی و الگویی انتخابی برای نیاز سنجی چیست؟

۴- چه نوع اطلاعاتی نیاز است؟

۵- عواملی که نیازهای جامعه را تحت تأثیر قرار می دهند کدام است؟

۶- آیا برنامه هایی از قبل وجود داشته است که به آن نیازها پرداخته؟

گام دوم: بدست آوردن اطلاعات مورد نیاز برای تعیین نیازهای سلامت جامعه

انواع اطلاعاتی که در نیازسنجی سلامت جامعه بدست می آید عبارتند از:

- ۱- اطلاعات مربوط به سطح سلامت کلی جامعه
- ۲- اطلاعات درباره شرایط زمینه ای مؤثر بر سلامت جامعه
- ۳- اطلاعات در مورد اشخاص، سازمانها و ارگانهای دولتی و مردمی که جامعه مورد نظر را نمایندگی می کنند.

گام دوم: بدست آوردن اطلاعات مورد نیاز برای تعیین نیازهای سلامت جامعه

انواع اطلاعاتی که در نیازسنجی سلامت جامعه باید جمع آوری شوند:

- ۱- خصوصیات و ویژگی های جامعه
- ۲- خصوصیات و ویژگی های محیط
- ۳- خصوصیات و ویژگی های اقتصادی اجتماعی
- ۴- اطلاعات در مورد شرایط زمینه ای تأثیر گذار بر سلامت

گام دوم: بدست آوردن اطلاعات مورد نیاز برای تعیین نیازهای سلامت جامعه

انواع اطلاعاتی که در نیازسنجی سلامت جامعه باید جمع آوری شوند:

۱- خصوصیات و ویژگی های جامعه شامل:

- ❖ افراد کلیدی در سلامت آن جامعه
- ❖ اطلاعات دموگرافیک آن جامعه مانند جنس، سن، نژاد، وضعیت اشتغال، وضعیت ازدواج، وضعیت زندگی
- ❖ آمارهای سلامتی مانند علل و میزان بیماری ها، ناتوانی ها و مرگ ها
- ❖ خدمات اجتماعی موجود و برنامه های در حال اجرا در زمینه سلامت

انواع اطلاعاتی که در نیازسنجی سلامت جامعه باید جمع آوری شوند:

۲- خصوصیات و ویژگی های محیط شامل:

- ❖ دسترسی به خدمات درمانی و پزشکی
- ❖ دسترسی به سیستم حمل و نقل عمومی
- ❖ دسترسی به گروه های غذایی
- ❖ دسترسی به امکانات ورزشی
- ❖ دسترسی به منابع آب آشامیدنی و بهداشتی
- ❖ کیفیت آب آشامیدنی

گام دوم: بدست آوردن اطلاعات مورد نیاز برای تعیین نیازهای سلامت جامعه

انواع اطلاعاتی که در نیازسنجی سلامت جامعه باید جمع آوری شوند:

۳- خصوصیات و ویژگی های اقتصادی اجتماعی شامل:

- ❖ سطح درآمدی خانوارها
- ❖ سطح سواد افراد جامعه
- ❖ میزان افراد باسواد خواندن و نوشتن
- ❖ صنایع و محل های کار بزرگ
- ❖ درصد خانوارهای زیر خطر فقر
- ❖ معیارهای رفاه ملموس مانند درصد دارای موبایل خصوصاً موبایل هوشمند، دسترسی به اینترنت، درصد خانوارهای دارای توالت بهداشتی

گام دوم: بدست آوردن اطلاعات مورد نیاز برای تعیین نیازهای سلامت جامعه

انواع اطلاعاتی که در نیازسنجی سلامت جامعه باید جمع آوری شوند:

۴- اطلاعات در مورد شرایط زمینه ای تأثیر گذار بر سلامت شامل:

- ❖ باورهای اجتماع که سینه به سینه منتقل می شوند.
- ❖ نوع تغذیه، روشهای فعالیت بدنی، عادت های دخل و خرج مردم
- ❖ روشهای بدست آوردن اطلاعات خصوصا اطلاعات سلامت در آن جامعه
- ❖ نقش زنان در خانواده و تأثیر آنها بر تصمیمات خانواده

گام های جمع آوری اطلاعات مورد نیاز برای نیازسنجی

□ اطلاعات کیفی شامل عقاید و باورها و دیدگاه ها از مصاحبه با افراد زیر می تواند استخراج شوند:

۱- افرادی که در مورد جامعه مطلع تر هستند که به آنها افراد کلیدی (مسئولین و معتمدین محلی) می گویند.

۲- ذی نفعان که تمایل به کارکردن برای رفع نیازهای جامعه دارند.

۳- صحبت با خود مردم هم می تواند اطلاعاتی در مورد جامعه به دست بدهد.

□ اطلاعات کمی می تواند از بانک های اطلاعاتی متعدد استخراج شود، مانند:

شاخص های حیاتی، مطالعات قبلی صورت گرفته بر جامعه، اطلاعات ثبت شده در مراکز بهداشتی درمانی در زمینه خدمات ارائه شده.

گام سوم: تجزیه و تحلیل و تفسیر اطلاعات

اطلاعات بدست آمده باید آنالیز شده و برای تشخیص نیازهای جامعه مورد آزمون قرار گیرند.

اول: سطح سلامت جمعیت هدف را در جامعه تفسیر می کنیم.

دوم: الگوی خدمات مراقبتی سلامت و طراحی برنامه ها برای ارتقای سلامت مردم را تفسیر می کنیم.

سوم: ارتباط وضعیت سلامت مردم با مراقبت های سلامت در جامعه را تفسیر می کنیم.

چهارم: ارتباط شرایط محیطی با سلامت مردم جامعه را تفسیر می کنیم.

گام سوم: تجزیه و تحلیل و تفسیر اطلاعات

پس از بدست آوردن اطلاعات و تفسیر و آنالیز آنها باید یافته ها را خلاصه سازی کرد
در این خلاصه باید:

- ❖ ابعاد مشکلات شامل شدت و وسعت و توالی و تکرار آن مشکل بیان شود
- ❖ گسترش آن در منطقه شهری، روستایی یا هر دو و گروه های سنی که از آن متأثر می شوند
- ❖ علل آن مشکل
- ❖ مرگ و میرهای همراه آن
- ❖ نقاط قوت امکانات موجود در جامعه و مراکز ارائه دهنده خدمات سلامت که با مشکل و جمعیت هدف مرتبط هستند

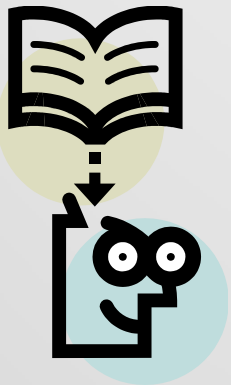
گام چهارم: به اشتراک گذاری یافته های نیازسنجی

اطلاعات بدست آورده را باید با گروه های ذی نفع که می توانند در تلاش های پیشگیرانه و همکاری برای ارتقای وضعیت موجود مشارکت کنند به اشتراک بگذاریم.

به اشتراک گذاری یافته ها میزان هوشیاری نسبت به نیازها را دوچندان می کند.

اصول نیازسنجی

- ✓ اصل تداوم
- ✓ اصل جامعیت
- ✓ اصل مشارکت
- ✓ اصل عینیت
- ✓ اصل سیالی نتایج
- ✓ اصل توجه نابرابر
- ✓ اصل پویایی
- ✓ اصل تعهد

اصول نیازسنجی

۱- اصل تداوم:

- نیازسنجی فرآیندی مستمر است، همانند برنامه‌ریزی که به عنوان یک فرآیند یا جریان مد نظر می‌باشد.
- مجموعه تغییراتی که در مشاغل، وظایف، ایده‌آل‌ها، ارزش‌ها و باورها به وجود می‌آید، ایجاب می‌کند که فرآیند نیازسنجی بطور مداوم و مستمر انجام پذیرد.
- طبق اصل استمرار و مداومت، نیازسنجی نمی‌تواند اطلاعات مورد نیاز برنامه‌ریزی را در بلند مدت تضمین کند.

اصول نیازسنجی

۲- اصل جامعیت:

- بنابر اصل جامعیت، از آنجا که براساس اطلاعات حاصل از نیازسنجی، تصمیمات مهم آموزشی و اداری اتخاذ می‌گردد و منابع و امکانات گسترده‌ای به برنامه آموزشی اختصاص می‌یابد؛ ضروری است که در بررسی نیاز جامعه تحت پوشش، نمونه‌ای را مورد تفحص قرار دهیم که معرف جامعه مورد نظر باشد.

اصول نیازسنجی

۳- اصل مشارکت:

- به موجب این اصل تمام گروه‌های ذینفع ، به ویژه آنهایی که نیازسنجی و تدوین و اجرای برنامه‌ها بر وضعیت آنها تأثیر می‌گذارد ؛ باید در نیازسنجی مشارکت فعال داشته باشند.

اصول نیازسنجی

۴- اصل عینیت:

- این اصل بر قابلیت اعتماد و عینی بودن نیازسنجی تأکید دارد. سوال این است که تا چه حد داده‌های حاصل از نیازسنجی، تصویر درستی از واقعیت را منعکس می‌کند. عینیت در نیازسنجی با مقوله داده‌های کمی و کیفی نیازسنجی ارتباط بسیار نزدیکی دارد.

اصول نیازسنجی

۵- اصل سیالی نتایج :

- اصل سیالی نتایج نیازسنجی با مسأله میزان ثبات و پایداری نتایج نیازسنجی مرتبط است. از لحاظ نظری ، نیازها مفهومی در حال تغییر هستند و با تغییرات محیطی و اجتماعی متحول می‌شوند. داده‌های حاصل از نیازسنجی ، در بلند مدت قابل اتکا و اعتماد نیستند.

اصول نیازسنجی

۶- اصل توجه نابرابر:

■ در این اصل توجه به این امر می‌شود که در نیازسنجی، منابع اطلاعاتی مختلف می‌توانند از اهمیت و حساسیت متفاوتی برخوردار باشند و گروه نیازسنجی، باید اقدام به وزن دهی منابع اطلاعاتی نماید. در نتیجه نمی‌توان و نباید توجه یکسان و برابری نسبت به منابع اطلاعاتی متعدد مبذول داشت.

اصول نیازسنجی

۷- اصل پویایی:

- این اصل با آنچه که در مبحث جایگاه نیازسنجی در برنامه‌ریزی گفته شد، ارتباط و همپوشانی دارد. از آنجا که برنامه‌ریزی، فرآیندی پویا و جامع و در برگیرنده مؤلفه‌های طراحی، اجرا و ارزشیابی است، بنابراین نیازسنجی نیز می‌تواند به عنوان یک فرآیند پویا در نظر گرفته شود که در کلیه مراحل برنامه‌ریزی دارای کاربرد عملی و مؤثر است.

۸- اصل تعهد:

- موفقیت نیازسنجی در برنامه‌ریزی، بستگی تام به وجود تعهد و ایمان عمیق نسبت به اهمیت و ضرورت آن دارد.

طبقه بندی مهارت‌ها

- **الگو:**

هر نوع ارائه از یک سیستم، چارچوبی برای معرفی یک فرایند یا یک سیستم واقعی یا ذهنی

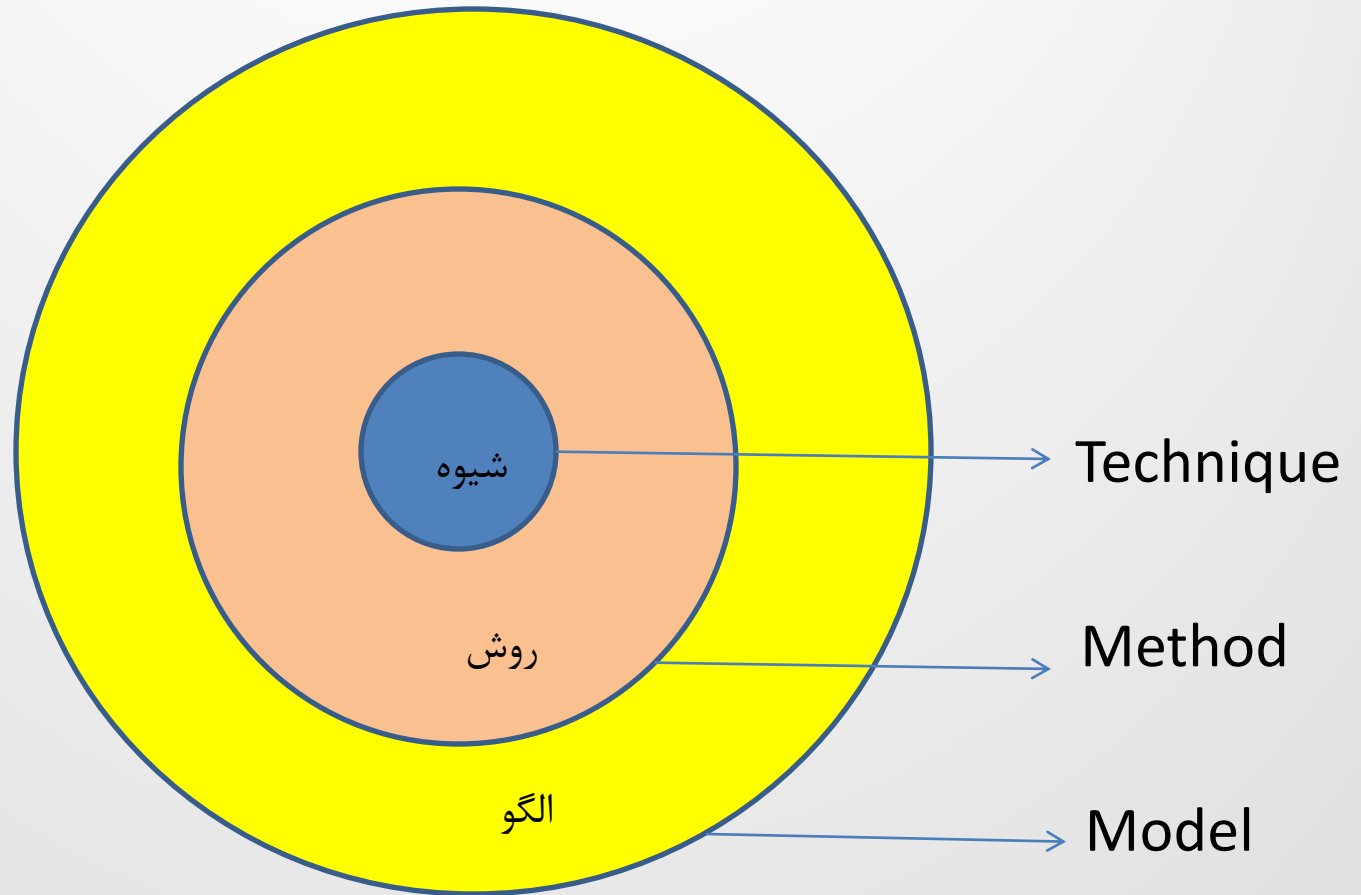
- **روش:**

راه انجام دادن امور به طور سازمان یافته

- **فن:**

طریقه انجام ماهرانه اموری که مستلزم مهارتی خاص است.

طبقه بندی ابزارها

طبقه بندی الگوها و فنون نیازسنجی

۱- الگوهای هدف محور:

فرایند تعیین فاصله بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب و سپس تعیین اولویت ها برای عمل مانند الگوی قیاسی هدف محور و فن تجزیه و تحلیل شغل یا تحلیل عملکرد

۲- تکنیک های توافق سنج:

فرایند بررسی و جمع آوری نظرات افراد درباره نیازها و ایجاد توافق میان عقاید مختلف

۳- تکنیک های مسئله محور:

فرایند تعیین عملکردهای منفی یا شناسایی مشکلات موجود در عملکرد افراد و پیشنهاد اقدامات اصلاحی جهت رفع معایب

طبقه بندی الگوها و فنون نیازسنجی (ادامه)

۴- الگوهای ترکیبی:

فرایند مشخص کردن فاصله بین وضعیت موجود و مطلوب، تعیین نقاط ضعف و نیز بررسی نظرات و نگرش ها برای رسیدن به توافق نسبی مانند نیازسنجی در سطح مدرسه، طرح جامع نیازسنجی، الگوی تحلیل SWOT

۵- تکنیک های کیفی:

توجه دقیق به دیدگاهها و نظرات افراد جهت توصیف و تشریح شرایط محیطی پدیده ها مانند تکنیک مشاهده، مصاحبه یا بارش افکار

۶- تکنیک های کمی:

تعیین نیاز کمی به خدمات بهداشتی در یک جامعه - با این روش می توان نسبت "صحیح" نیروی انسانی بهداشتی مورد نیاز در یک جامعه را تعیین نمود.

روش های ارزیابی

Observation	۱- مشاهده
Interview	۲- مصاحبه
Focus group	۳- بحث گروهی متمرکز
Oral Surveys	۴- بررسی های شفاهی
Questionnaire	۵- پرسشنامه
Existing data	۶- داده های موجود
Tests	۷- آزمون ها

مشاهده (Observation)

روش جمع آوری داده ها براساس مشاهده یک فرایند یا مهارت و ثبت سیستماتیک وقایع است.

روش های ارزیابی

مصاحبه (Interview)

- چهره به چهره
- استفاده از تکنولوژی های مختلف
- تلفن
- از طریق e-mail

روش های ارزیابی

مصاحبه با افراد کلیدی

- کارکنان بهداشتی
- اعضای جامعه
- مدیران سازمانها
- رهبران اجتماعی
- متخصصین بهداشتی
- غیره

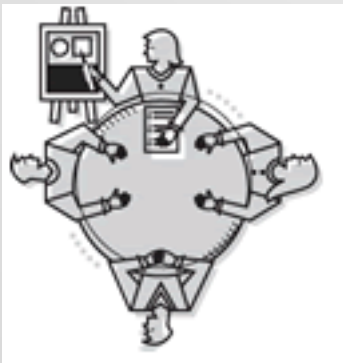

بحث گروهی متمرکز (Focus group)

تعریف:

یک نوع مصاحبه گروهی است برای کسب اطلاعات در مورد:

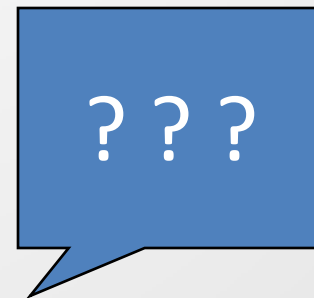
- دیدگاه ها و تجارب افراد در مورد یک موضوع
- نگرش ها و باورهای افراد در مورد یک موضوع
- دیدگاه های مشترک افراد
- دست یابی به ایده های جدید در اثر تعامل میان شرکت کنندگان

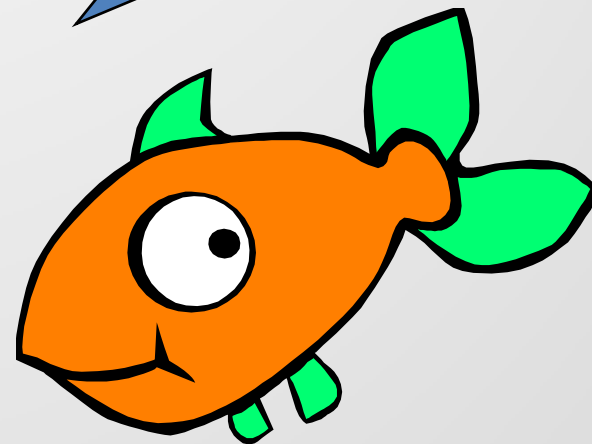
طبقه بندی مهارت ها

مهارت کلیدی

پرسش سوالات ...

پرسش سوالات مناسب

ارزیابی نیاز بوسیله پرسش کلیدی:

سوال:

وقتی درباره ..... فکر می کنی، به چه می اندیشی؟

جدول امتیازدهی در یک ارزیابی باورهای بارز

اسامی امتیاز پاسخ	مریم	جمیله	رویا
۱۰	گر گرفتگی	شل شدن	خستگی
۹	پیر شدن	عدم کنترل حاملگی	گر گرفتگی
۸	قطع قاعدگی	خشکی واژن	پیر شدن
۷	از دست دادن لذت	خستگی	شل شدن
گر گرفتگی: ۹+۱۰، پیر شدن: ۸+۹			

ارزیابی جدول ماتریکسی برای یک گروه ۲۰-۱۵ نفر

انتخاب پرستار در منزل	تغذیه	کنترل فشار خون بالا	مشکلات گفتاری	انتخاب یک پزشک	چگونه بر ناتوانی خود غلبه کنیم؟	عناوین اسامی
						۱
						۲
						۳
						۴
						۵
						جمع

ابزارهای جمع آوری داده ها

ابزار جمع آوری	روشهای جمع آوری
چک لیست ، فرمهای ترکیب داده ها	استفاده از اطلاعات موجود
چک لیست	مشاهده
پرسشنامه - ضبط صوت	مصاحبه
پرسشنامه و مشاهده	بررسی KAP

روش Delphi

روش است برای جمع آوری نظام مند نظرات گروهی از کارشناسان در مورد موضوعات و یا سوالات مشخص

مراحل:

- ۱- تعیین افراد و ارسال پرسشنامه برای آن ها
- ۲- تجزیه و تحلیل و طبقه بندی موضوعات (عناوین)
- ۳- ارسال مجدد به افراد برای اولویت بندی عناوین و کسب نظرات و اصلاحیه ها
- ۴- آماده سازی فهرست نهایی

روش تل استار

- روشی است برای ایجاد توافق گروهی در مورد یک موضوع
- هنگامی استفاده می شود که منطقه جغرافیایی بسیار وسیع و تعداد افراد شرکت کننده بسیار زیاد با مشخصات متفاوت باشد.

مراحل:

- ۱- تعریف منطقه جغرافیایی یا منطقه سازمانی و تقسیم آن به نواحی کوچک تر
- ۲- تشکیل کمیته مرکزی و کمیته های محلی و تعیین مسئولین این کمیته ها
- ۳- انجام نیازسنجی به وسیله این کمیته ها
- ۴- ارسال نتایج به کمیته مرکزی و آماده نمودن گزارش نهایی به وسیله آن

روش Fishbowl

- از روش های توافق سنج است.
- تعداد افراد محدود به یک کارگاه باشد.
- افراد به گروه های کوچک تقسیم می شوند.
- در هر گروه فهرستی از نیازها تهیه می شود.
- نیازها در جلسه عمومی با حضور همه شرکت کنندگان ارائه می گردد.
- فهرست نیازهای مورد توافق برحسب اولویت تهیه می گردد.

تعیین اولویت‌ها

- شیوع (آیا مشکل شایع است؟)
- شدت (آیا مشکل ایجاد هزینه زیاد یا ناتوانی می‌نماید؟)
- وسعت یا پوشش مسأله
- (چه کسی تحت تأثیر قرار می‌گیرد و چه جامعه‌ای پوشش داده می‌شود؟)
- اصلاح پذیر بودن در اثر مداخله
- هزینه

پایان

با تشکر از حسن توجه شما